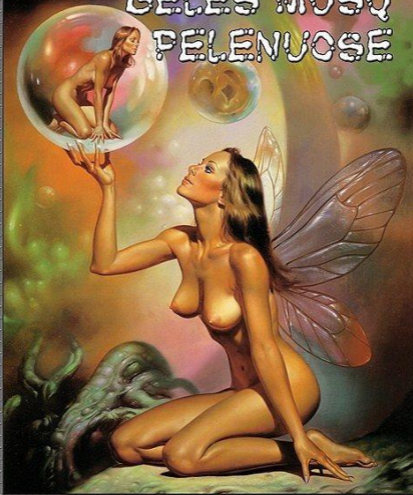

SF

ericanas

Julij Burkin
GĖLĖS MŪŠŲ
PELENUOSE

480

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knygute.lt

Julij Burkin
GĖLĖS MŪŠŲ PELENUOSE
Mokslinės fantastikos romanas

Premija "STRANNIK" 2000

Tolima mūsų Žemės ateitis. Gyvybė čionai tiesiog knibždėte knibžda. Vietinėse džiuŋglėse karaliauja protingų drugelių (kažkodėl savo kūno forma itin panašių į žmogų) civilizacija. Tačiau žmonių niekur nėra su žiburiu nerasi. Pati protingiausia maakų gentis nusprendžia siųsti tyrinėtojų ekspediciją į vadinamąjį Helou Urvą. Ten pasak senųjų legendų bei slaptųjų metraščių tikriausiai ir slypi atsakymas, iš kur atsirado mąstantys drugeliai ir kur dingo milžinai "besparniai"...

"Julijaus Burkino knygos unikalios, nes niekas niekada nėra nesumanytų parašyti nieko panašaus."

Sergej Lukjanenko

Iš rusų kalbos vertė VLADA BAUBONIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
480 tomas. Serija įkurta 1990m.

Юлий Буркин - ЦВЕТЫ НА НАШЕМ ПЕПЛЕ
Москва, АСТ, 2000

Copyright © by Julij Burkin, 2000

Cover art copyright © by Boris Vallejo, 1982

Vertimas į lietuvių kalbą leidykla "Eridanas", 2011
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

*Taip ir žinojau, kad jie gražūs,
Šitie žmones žudantys grybai!*

Issa Kobajasis (1768-1827)

PIRMA KNYGA
Insecta sapiens
(Genesis)

1.

*Rezga voras voratinklį, rezga,
Bet tavęs jis negali pagauti.
Skrenda mėlynas paukštis, skrenda,
Bet tavęs negalės jis pagauti.
Tu - lėliukė dabar, atsargi, jauna.
Mes tavo lervos, o Motina.*

**Mahaonų "Stabilumo knyga", 3 tomas,
XXI giesmė; viršutinio lygmens
mnemoteka.**

Livjeną pažadino šūvių tratėjimas. Šios ekspedicijos metu tai buvo jau trečias antpuolis. Išsikapanojusi iš šilkinio miegmaišio ir greitosiomis apsirengusi, ji įprastu judesiu nukabino nuo sutvirtinimo kibirkštinį automatą ir atsargiai išlindo iš palapinės. Kaip ir kitos jaunos *šiltakraujės plaštakės*, ji puikiai matė tamsoje, tačiau nepastebėjo stovykloje jokio judėjimo. Regis, antpuolį jau atrėmė be jos - šūviai girdėjosi iš miško gilumoje esančių krūmynų.

Livjena išėjo po atviru žvaigždėtu dangumi, ištiesė sparnus ir purptelėjo į gaivią nakties vėšą - į ten, iš kur sklido triukšmas ir pažįstamas gentainių kvapas.

Skristi teko neilgai. Maždaug po dviejų minučių, kai ji tebuvo pusiaukelėje, šūviai nutilo. Pasiekusi saviškes, ji įsitikino, jog viskas jau baigėsi.

Septynios iš dvylikos ekspedicijos narių (dvi iš jų, regis, apskritai neatsibudo, o kitos dvi tuo metu budėjo, todėl negalėjo palikti joms patikėtų postų) buvo susibūrusios prie negyvo kūno. Žinoma, tai uranijų patinas... Livjena tik žvilgtelėjo į lavoną ir nuleido akis: reginys buvo kraupus. Kažkieno kulka užpuoliko veidą pavertė kruvinu mėsgaliu.

Laukinio padaro krūtinė, pilvas bei rankos buvo padengtos auksinėmis žiedadulkėmis. Livjena žinojo iš instruktažo, jog tai "meilės medžioklės" atspalvis.

- Prakeikti idiotai! - atsisuko į Livjeną ekspedicijos biologė Auzilina. Jos migdolų spalvos akyse matėsi ašaros. - Dabar aš visą gyvenimą jausiuosi žmogžude.

- Liaukis, - palietusi nusvirusius sparnus, apkabino ją Livjena, - jis pats kaltas.

- Ne, Li. Visų baisiausia, kad jie nenori... neketina mūsų žudyti. Jie tik ieško meilės.

- "Meilės!.." - tulžingai pakartojo kažkas už Livjenos nugaros. - Nevadink tuo žodžiu to, ko jiems reikia! Gašlumas - štai kur tinkamas žodis!

Livjena atsisuko. Prabilo senolė Ferda. Ši būtybė tai jau tikrai įsitikinusi, jog vedybiniame guolyje vyksta tik prievartavimas...

- Turbūt jie nori, kad jų palikuonys augtų civilizuotame Mieste, o asimiliacija ir yra vienintelė galimybė to pasiekti, - įsiterpė į pokalbį galvočiaus operatorė Seina.

- Mes negalime turėti bendrų palikuonių. Tai neįmanoma, - konstatavo seniai žinomą faktą Livjena.

- Bet uranijos gali to ir nežinoti.

- Žiūrėkite! - suriko kažkas, pasilenkęs prie kūno. - Ant jo sparnų nėra rudų žvynelių! Tai metisas!

- Niekai, - nenorėjo sutikti Ferda. - Metisai - netašytų namų šeimininkų fantazijos vaisius. Tai paprasčiausias mutantas, įsikalęs sau į galvą, kad jis toks pat, kaip ir mes.

- Pakaks tuščiai plepėti, - nutraukė svarstyamus vyriausioji ekspedicijos koordinatorė Inta-

lija. - Visos į stovyklą! Antraip vėl sulauksime kokio nors antpuolio. - Ji papurtė sparnus ir pirmoji purptelėjo virš žolynų. Kitos nusekė paskui ją.

Bet užmigti ilgai negalėjo. Nepaisant to, kad rytoj laukė sunkus, varginantis darbas (pernešdamos savo turtą iš vienos sustojimo vietos į kitą, jos turėjo keturis ar penkis kartus skraidyti ten ir atgal), visos buvo taip įsiaudrinusios, jog miegas neėmė.

Dar dvidešimt minučių ekspedicijos dalyvės sėdėjo prie laužo, mėgavosi pašildytu nektaru ir aptarinėjo įvykį.

Yra temų, kurių neverta vėl atgaivinti. Namuose tai galėjo sukelti nelaimę, bet čia atmosfera buvo kiek kitokia, todėl Livjena nusprendė apsimesti, kad ji dar jauna (ji buvo grupėje pati jauniausia) ir nieko nesupranta.

- Ir vis dėlto, - nekaltu balsu ištarė ji, paragavusi nektaro, - nesuprantu, kodėl negalima laukinių uranijų priartinti prie kultūros? Visiems būtų tik geriau: jie nebebūtų laukiniai, o mes nebijotume jų išpuolių.

- Tu įsitikinusi, kad mums pavyktų susigyventi? - pašaipiai paklausė Intalija.

- Žinoma! Galėtume gyventi šalia. Vietos vi-
siems pakaktų!

- Mes galbūt. O kaip jie? Kas žino, kaip jie
panaudos jėgą, kuomet ją įgys? Neturime tei-
sės rizikuoti, pernelyg didžiulė atsakomybė.
Kol kas tik mūsų gentis turi galvočius. Priva-
lome kuo ilgiau išsaugoti tokį privalumą. Kai
laukinis padaras kvailas, su juo dar įmanoma
kovoti. Protingas laukinis kur kas pavojinges-
nis.

Išsireiškimas "protingas laukinis" Livjenai
pasirodė labai abejotinas. Koks gi jis laukinis,
jei protingas? Bet ji nutylėjo.

Prabilo neformali, bet legali grupės lyderė -
istorikė archeologė Lelija. Ji kreipėsi tiesiai į
Livjeną:

- Pasaulyje aibės beprasmiškų ir neteisingų
dalykų. Pavyzdžiui, kodėl mums draudžiama
imti į ekspediciją patinus? Juk jie ištvermin-
gesni ir tvirtesni... Kodėl?

Įsiterpė Intalija:

- Lelija! Galėčiau tokius pasvarstymus atleis-
ti paikai mergiotei, bet tu, mano brangioji... Jei
tai dar sykį pasikartos, būsiu priversta... - Ji
staiga nutilo. Po to tęsė jau visai kitokiu tonu:
- Gerai. Visoms įsakau ilsėtis!

Naktibaldos išsiskirstė po palapines. Įsisupusi į sparnus, Livjena dar ilgai negalėjo užmigti. Mieste įprasta padėtis buvo jai priimtina, juk ji čia gimė ir užaugo. Bet vis dėlto... Kažkoks keistas nerimas tūnojo jos sieloje. Kuo laukiniai padarai blogesni už mus, juk jie taip pat sukurti? Kodėl patinai atlieka vieną vienintelį vaidmenį - jie namų šeiminkai ir giminės pratesėjai. Juk gamta juos sutvėrė stiprius, jų organizmai pritaikyti atlikti sunkius darbus, kariauti... Na, bent jau už pateles jie tikrai niekuo neprastesni. Žinoma, protu patinai nepasižymi, nes jiems užgintas viršutinio lygmens išsilavinimas... Be to, visai nesuprantama, kodėl pokalbiai apie galvočius apgaubti neoficialaus draudimo, nors visi apie juos ir taip viską žino? Nors ne... ne viską. Iš kur jie atsiranda - galvočiai?

Livjena užmigo, taip ir nesuradusi atsakymų į šiuos klausimus.

Rytas išaušo nuostabus. Išėjusi iš palapinės, Livjena išsyk pasinėrė į aplinkos grožį. Milžiniški medžiai su plačiai išsikerojusiomis šaknimis-atramomis, kurias dengia samanų bei augalai-parazitai, tarsi vikšrų promotės iš senų mahaonų legendų, laikė parėmę dangų virš

nedidelės miško aikštelės. Spiralėmis, ratais, kilpomis susiraičiusios lianos apipynė viską - nuo šaknų iki pat viršūnių. Didžiuliai balti bei gelsvi vijoklių žiedai nors ir atrodė kiek lengvabūdiškai bendrame fone, tačiau dar labiau paryškino rūstų šimtamečio miško žavesį.

Nebuvo ko gėdytis, ir plaštakės, koordinatoriaus varpelio pažadintos, visiškai nuogos ir beginklės veržėsi iš palapinių į tyrą orą, purtė vijoklius ir, kvatodamos bei cypdamos, maudėsi nuo jų žiedlapių krintančioje rasoje. Tik budėtojos negalėjo sau leisti tokio malonumo: sušlapusi sparnus, plaštakė laikinai negali skraidyti, ir laukiniai padarai bei mahaonų diversantai puikiausiai galėjo tuo pasinaudoti.

Trindama kūną kvepiančiu bičių pikiu, Livjena apžiūrinėjo įraudusias savo drauges ir gal kokį tūkstantąjį kartą stebėjosi gamtos išmintimi bei subtiliu jos skoniu. Kaip ji galėjo sukurti tokią tobulybę!? Tikra grakštumo bei racionalumo harmonija. Lieknos talijos, plonos kojos, stangrios krūtys, tamsiai vaivorykštiniai sparnai... Sunku patikėti, kad jų protėviai - paprasčiausi drugeliai-vabzdžiai, neišvaizdūs sparnuoti kirminai piktomis akimis ir visai neturintys intelekto.

O ir bet kurie kiti faunos atstovai negali joms

prilygti!

Gracingai vibruodama sparneliais, kad šie greičiau išdžiūtų, Livjena susimąsčiusi žingsniavo link palapinės. kažkas tyliai ją pašaukė. Livjena atsisuko. Tai buvo Lelija:

- Mergyte, seniai tave stebiu ir matau, jog tu nuolat paskendusi mintyse. Ar tau kelia nerimą kažkas, ko kiti nepastebi?

Klausimas Livjeną nudžiugino. Regis, Lelija kaip tik buvo ta, su kuria jai norėjosi suartėti. Tačiau ji pati niekada nebūtų išdrįsusi žengti pirmo žingsnio.

- Mane kankina klausimai, į kuriuos negaliu rasti atsakymo.

- Galėčiau tau pagelbėti. Kadaise ir pati kankinausi dėl absurdiško mūsų gyvenimo. Jei nori, galime susitikti ir pasikalbėti. Šiąnakt.

Livjena linktelėjo, ir Lelija nusisuko. Nei Intalija, nei kas nors iš jos parankinių jūdviejų pokalbio negirdėjo. Livjena tai laikė pirmąją mažyte savo pergale. Nors ir pati gerai nežinojo, kodėl jai taip atrodė. Juk negalėjo Lelija, Pašventintoji, rimtai baimintis koordinatorės apkalbų. Nors, kas gali žinoti... Galbūt Lelija tiesiog nenori priminti Intalijai apie savo neribotas teises dėl tokios smulkmenos, kaip pokal-

bis su jauna padūkėle plaštakė?

Kiekviena maakų plaštakė (patelė) turėjo ant galvos auksinę diademą su akmenėliu - motinystės ir pasirengimo jai simbolį. Bet tik Pašventintųjų gildijos narės turi "gyvus Akmenis", kurie suteikia jiems teisę valdyti kitus gentainius. Tai dar nereiškia, kad jų nevalia kritikuoti ar kad jos atleistos nuo visuomeninių pareigų. Veikiau, priešingai. Pavyzdžiui, dabar Intalija bet kurią akimirką galėjo įsakyti Lelijai atlikti vieną ar kitą darbą, ir ta būtinai jai paklustų, kaip vyriausiajai ekspedicijos koordinatori. Tačiau jeigu Lelija priglaus prie Akmens delną ir jį atgaivins, tas sužibės ryškia žalsvai melsva šviesa, ir visi, net nesvarstydami, turės vykdyti Lelijos įsakymus. Taip pat ir Intalija. Nepaklusę Pašventintajam, atgaivinusiam akmenį, griežtai baudžiami Koordinacinės Tarybos. O dabar, kada galioja karo įstatymai, toks nepaklusnumas gali bet kam kainuoti netgi gyvybę. Savo teise Pašventintieji naudojami labai retais atvejais. Kiekvienas toks faktas po to aptariamas Taryboje, ir jeigu paaiškėja, jog priežastis nebuvo tikrai rimta, plaštakė gali netekti gyvojo Akmens.

Yra ir dar vienas ypatumas - Akmenys skirstomi pagal vyresnumą. Jų amžius skaičiuoja-

mas nuo "gimimo" (pirmos aktyvacijos) akimirkos. Vyresnis akmuo, nušvitęs, gesina jaunesnį.

Visą dieną grupė atliko įprastus ekspedicijos darbus. Išardžiusios palapines bei išmontavusios maisto blokus, peteliškės kompaktiškai krovė viską į chitino plastikinius maišus. Po to paėmusios maišą už keturių kampų, lydimos ginkluotos apsaugininkės, skrido iki eilinės nakvynės vietos.

Tokiu pat būdu jos pernešė ir antvalktį su galvočiumi. Šįsyk Livjena taip pat atsidūrė tarp jo nešikių. Kaip ir visada galvočiaus transportavimo metu, Seina, laikantį vieną iš nešulio kampų, virkavo:

- Mergaitės, mergaitės! Tik atsargiau! Jis šiąnakt prastai miegojo ir dabar blogai jaučiasi. Pakelkite priekinę dalį kiek aukščiau! Dar aukščiau, nes tirpsta kai kurios jo kūno dalys... Gerai. Sustokite, daugiau jis negali tverti! Nusileiskime ir pailsėkime!.. - Ji buvo apsipylusi ašaromis...

- Liaukis inkšti! - piktai sviedė Intalija, kuri visada dalyvaudavo pernešant galvočių....